

УДК 330.101

JEL Classification Code: B52, O43, P16, Q43

Шевчук Ж. А.¹канд. істор. наук, доцент
E-mail : janna4212@ukr.net**Федорчук Н.В.¹**канд. економ. наук, доцент
E-mail : fedorchuk-n@ukr.net**Гайбура Ю.А.¹**канд. економ. наук, доцент
E-mail : haubura@gmail.com¹Подільський державний аграрно-технічний університет
Кам'янець-Подільський, Україна

МОДЕРНІЗАЦІЯ РОЗВИТКУ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА В УКРАЇНІ : ОЦІНКА ТА АНАЛІЗ

Анотація

Економічний розвиток останніх десятиліть показав, що те загальне, яке об'єднує всі ефективні ринкові економіки, – це стабільне інституціональне середовище, що забезпечує ефективну, міцну державу. Особливо актуальним це є для України.

Інформаційною базою емпіричного дослідження слугувала створена авторами база показників за 2012-2019 рр. з визначення ефективності державного управління (Worldwide Governance Indicators), розрахунок яких здійснюється Всесвітнім банком за методикою Кауфмана Д. Крея А., Мастуриці М.; Індексу недієздатності держав (Failed States Index), Індексу глобальної конкурентоздатності (Global Competitiveness Index), Індексу економічної свободи (Index of Economic Freedom), Індексу легкості ведення бізнесу (Ease of Doing Business Index), Індексу сприйняття корупції (The Corruption Perceptions Index).

При проведенні компаративного аналізу використовувалися інформаційні портали The World Bank Group; The Fund for Peace; Transparency International та The Global Competitiveness Report 2019 – Weforum – World Economic; Doing business 2019 та інші.

У статті розглянуто основні проблеми формування сталого економічного розвитку з погляду інституційної теорії. Проаналізовано елементи розвитку інституційного середовища та розглянуто рейтингові показники, що визначають напрями інституційної модернізації України щодо вирішення проблеми сталого та стабільного функціонування соціально - економічної сфери життєдіяльності суспільства. Результатом дослідження є аналіз тих показників модернізації інституційного середовища України, що формують рейтинг країни у світовому співтоваристві, а саме: всесвітніх показників ефективності державного управління, індексу недієздатності держав, індексу глобальної конкурентоздатності, індексу економічної свободи, індексу легкості ведення бізнесу, індексу сприйняття корупції, що враховуються при інституціональному аспекті формування інституціонального середовища України.

Ключові слова: інститути; інституціональне середовище; всесвітні показники ефективності державного управління; індекс недієздатності держав; індекс глобальної конкурентоздатності; індекс економічної свободи; індекс легкості ведення бізнесу; індекс сприйняття корупції.

Вступ. Стабільне інституціональне середовище забезпечує ефективну, міцну державу. Саме інституційне середовище визначає сукупність інститутів, законів, правил, норм поведінки, що визначають умови діяльності господарюючих суб'єктів і потребує відповідних змін, згідно нових соціально - економічних вимог.

На розвиток інституціонального середовища функціонування сфери економіки певною мірою впливають інтереси певних суспільних груп, промислово - фінансовий капіталу, політичні чинники, які демонструють як зволікання, так і прискорення ходу інституціональних перетворень, визначають систему відносин «бізнес-влада».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження інституціонального середовища та його показників є відносно новим напрямком економічних досліджень, та останнім часом привертає все більшу увагу науковців, які розглядають та актуалізують питання інституціонального забезпечення соціально - економічних процесів.

Розвиток інституціонального середовища та показників його модернізації проаналізовано як у працях класиків економічної науки, так і у роботах сучасних авторів фундаментальних досліджень щодо реформування інституціонального середовища: Д. Норт, Фрідріх А. Хайєк, Л. Девіс, О. І. Уильямсон, А. А. Аузан, Степанова, О.А. Єгорова А. А., Т. М.Сльозко, О. Афанас'єва, Н. І. Литвиненко, А.Н Олейник та ін.

Метою даної роботи є аналіз елементів розвитку інституціонального середовища в Україні та розгляд оптимальних стратегій щодо вирішення проблеми сталого та стабільного функціонування соціально - економічної сфери життєдіяльності суспільства.

Методологія дослідження. Матеріалом дослідження слугували сукупність показників The Worldwide Governance Indicators (WGI, The World Bank Group); Fragile States Index 2019 (The Fund for Peace); The Global Competitiveness Report 2019 – Weforum – World Economic; DOING BUSINESS 2019 та інші. В процесі дослідження використовувались компаративний та контент-аналіз.

Результати. Стан інституціонального середовища в Україні можна оцінити за багатьма показниками. Наприклад, за всесвітніми показниками ефективності державного управління в усьому світі Worldwide Governance Indicators (WGI), розрахунок яких здійснюється Всесвітнім банком за методикою Кауфмана Д. Крея А., Мاستуриці М., Індексом недієздатності держав (Failed States Index), Індексом глобальної конкурентоздатності (Global Competitiveness Index), Індексом економічної свободи (Index of Economic Freedom), Індексом легкості ведення бізнесу (Ease of Doing Business Index), Індексом сприйняття корупції (The Corruption Perceptions Index).

Показники ефективності державного управління (WGI) охоплюють шість аспектів:

1.Право голосу і підзвітність (Voice and Accountability) – індекс враховує показники, які відображають різні аспекти політичних процесів, прав і свобод громадян. Ці показники вимірюють ступінь можливості участі громадян у виборі державного керівництва, а також рівень незалежності преси тощо. (Показники приймають значення в діапазоні від -2,5 до 2,5, де більше значення показнику відбиває більше ефективне управління).

За даними 2014 року, цей показник в Україні становив -0,14. У 2016 році вже 0,02 (0,84 у Польщі, -1,21 у Росії). У 2017 році цей показник в Україні становив 0,01. У 2018 році – показник становив -0,01 (відсотковий ранг 44,83) [5].

2.Політична стабільність і відсутність насильства/тероризму (Political Stability and Absence of Violence /Terrorism) – індекс охоплює групу показників, які вимірюють імовірність дестабілізації позицій державного керівництва і вимушеної відставки урядів внаслідок застосування насилля (враховуючи як тероризм, так і насилля всередині держави). Цей індекс відображає спроможність державного управління до різких змін, зміни політичного курсу та підриву можливості мирних виборів.

За даними 2014 року, цей показник в Україні становив -2,02. У 2016 році вже -1,89 (0,51 у Польщі, -0,89 у Росії). У 2017 році цей показник в Україні не змінився у порівнянні з 2016 роком. У 2017 році цей показник в Україні становив 0,01. У 2018 році – показник погіршився до -1,83 (відсотковий ранг 6,9) [5].

3.Ефективність управління (Government Effectiveness) – індекс відображає якість державних послуг, якість бюрократії, компетенцію держслужбовців, рівень незалежності державної служби від політичного тиску, рівень довіри до офіційного політичного курсу.

За даними 2014року, цей показник в Україні становив -0,41. У 2016 році -0,58 (0,69 у Польщі, -0,22 у Росії). У 2017 році цей показник в Україні становив -0,46. У 2018 році – показник становить -0,42 (відсотковий ранг 38,46) [5].

4.Регуляторна якість (Regulatory Quality) – значення індексу пов'язано з офіційним політичним курсом. За його допомогою вимірюють заходи, не сумісні з розвитком ринкової економіки (наприклад, контроль рівня цін, неадекватний контроль сфери банківських послуг, контроль міжнародної торгівлі та розвитку бізнесу).

За даними 2014 року, цей показник в Україні становив -0,63. У 2016 році -0,43 (0,95 у Польщі, -0,42 у Росії). У 2017 році цей показник в Україні змінився: -0,32. У 2018 році – показник -0,22 (відсотковий ранг 44,23) [5].

5.Верховенство права (Rule of Law) – індекс відображає рівень довіри громадян до законів держави і схильність до їх дотримання, ставлення громадян до правопорушень і злочинів, а також вимірює ефективність та передбачуваність законодавчої системи.

За даними 2014 року, цей показник в Україні становив 0,79. У 2016 році 0,77 (0,68 у Польщі, -0,80 у Росії). У 2017 році цей показник в Україні змінився: -0,71. У 2018 році показник становив -0,72 (відсотковий ранг 24,09) [5].

6.Контроль корупції (Control of Corruption) – індекс виявляє сприйняття корупції в суспільстві. Він враховує різні сторони цього явища: від частоти «додаткової оплати за те, аби робота була зроблена» до впливу корупції на розвиток бізнесу; існування так званої великої корупції на високому політичному рівні й участі еліт у корупційних процесах.

За даними 2014 року, цей показник в Україні становив -0,99. У 2016 році -0,88 (0,75 у Польщі, -0,88 у Росії). У 2017 році цей показник в Україні становить -0,78. У 2018 році – значення показника змінилось не в кращу сторону -0,87 (відсотковий ранг 18,24) і практично повернулось до рівня 2008 року [5].

Оцінка інституціонального середовища України вищенаведеними показниками показала, що проблеми та недоліки існують майже в усіх ланках адміністративної, політичної, організаційно-правової політики.

Ще одна методика, що стосується оцінки інституціонального середовища нашої країни – Індекс крихких держав (Failed States Index) – розроблений у 2005 році спеціалістами Вашингтонського незалежного дослідницького центру The Fund for Peace. Індекс недієздатності держав – це комплексний показник, який характеризує здатність/нездатність влади контролювати цілісність території, а також демографічну, політичну й економічну ситуацію в державі.

Фонд проводить моніторинг 12 основних індикаторів, які поділяють на 3 групи:

1. Соціальні показники (демографічний тиск, міграція біженців та/або переселенців, наявність незадоволених і радикально налаштованих груп, стійка і перманентна еміграція);

2. Економічні показники (нерівномірність економічного розвитку, рівень економічної нестабільності);

3. Політичні та воєнні показники (рівень делегітимації і криміналізації державних структур, наявність та якість суспільних послуг, рівень порушення прав людини, рівень впливу апарату державної безпеки в ролі «держави в державі», рівень впливу групових та/або кланових еліт, ступінь втручання інших держав або зовнішньо - політичних суб'єктів) [6].

Цей індекс найкраще підходить для аналізу та оцінки ситуації в нестабільних

країнах або в країнах які балансують на межі стабільності. Відповідно даного рейтингу, Україна посідає 91 місце (індекс 71,0) серед 178 країн світу. Австралія – 174 місце (індекс 19,7), Канада – 172 місце (індекс 20,0), (Польща – 144 місце (індекс 42,8), Білорусь – 99 місце (індекс 68,2), Росія – 73 місце (індекс 74,7), Єгипет – 34 місце (індекс 88,4), Сирія – 4 місце (індекс 111,5), Ємен 1 місце (індекс 113,5) [6].

Визначення стану і динаміки розвитку інституційного середовища в кожній країні можна за допомогою Індексу глобальної конкурентоздатності (Global Competitiveness Index) від Всесвітнього економічного форуму.

Визначаючи конкурентоспроможність як набір інститутів, політичних заходів і чинників, що визначають рівень продуктивності країни, ВЕФ розраховує рейтинг на основі комбінації загальнодоступних і власних спеціалізованих даних за складовими конкурентоспроможності, які спільно є всеохопною оцінкою конкурентоспроможності економіки: макроекономічна стабільність, споживчий ринок, ринок праці, фінансова система, розмір внутрішнього ринку, якість інститутів, стан інфраструктури, рівень проникнення ІТ і сучасних комунікацій, здоров'я населення, освіта і навички, динаміка бізнес-розвитку, здатність до інновацій.

Як повідомлялося, в 2012 році Україна в GCI була 73 зі 144 країн, в 2013-му провалилася на 84 позицію зі 148 країн, після Революції гідності піднялася одразу на 76 місце зі 144 країн, проте, потім, відкотилася на 79 позицію з 140 країн, а в 2016 році – на 85 позицію з 138 країн. У 2017 році країна піднялася на 81 місце в рейтингу зі 137 країн, а в 2018 відкотилася на 83 позицію зі 140 країн. В 2019 році Україна втратила дві позиції й опустилася на 85 місце зі 141 країни.

У порівнянні з минулим роком позиція країни в рейтингу погіршилася на дві позиції. Фахівці ВЕФ в пояснювальних матеріалах вказали, що найгірше в Україні ситуація з макроекономічною стабільністю і якістю інститутів.

Так, за рівнем державних інституцій Україна посідає 104 місце (у минулому році – 110 місце), по інфраструктурі знаходиться на 57 місці (як і в 2018-му), за рівнем впровадження технологій – на 78 місці (було 77). За макроекономічною стабільністю України займає 133 місце (було 131), рівень охорони здоров'я – 101 місце (було 94), рівень освіти – 44 місце (було 46), ринок товарів – 57 місце (було 73) [7].

По ринку праці України зайняла 59 місце (було 66), у фінансовій системі – 136 місце (було 117), за обсягом ринку – 47 місце, у динаміці бізнесу – 85 місце (було 86) і у здатності до інновацій – 60 (було 58) [7].

Коментуючи ситуацію, Володимир Дубровський, старший економіст CASE Україна, говорить: «Попри зміну методології, конкурентна позиція України залишається так само нерівноважною: у нас все відносно добре із уміннями та креативністю, але погано або дуже погано - з інституціями, до яких, особливо в останні роки, додалися макроекономічні проблеми, ну, і, відповідно, фінансовим сектором. До того ж, політика нинішнього уряду позбавила Україну ще однієї традиційної конкурентної переваги – гнучкості ринку праці. Отже, розраховувати на інвестиції (а, відповідно, і промисловість) як драйвер зростання не доводиться, але все ще є шанс зробити таким інновації. І цей шанс не можна прогавити» [3].

Економічна свобода є важливою складовою людської гідності, самостійності та особистої можливості, та, не менш важливим є той факт, що економічна свобода забезпечує економічний прогрес та успіх держави.

Індекс економічної свободи Index of Economic Freedom – показник, котрий щорічно розраховується Wall Street Journal і Heritage Foundation для більшості країн світу починаючи з 1995 року. В основі розрахунку Індексу – дванадцять факторів, які є основою економічної свободи країн світу, згрупованих у чотири категорії:

1. Верховенство права (права власності, ефективність судочинства та цілісність уряду);
2. Рівень втручання уряду (податковий тягар, державні витрати та фіскальне здоров'я);
3. Ефективність регулювання (свобода бізнесу, свобода праці та монетарна свобода);
4. Відкритість ринку (свобода торгівлі, свобода інвестування та фінансова свобода).

На разі, Індекс економічної свободи розраховується для 186 країн світу, при цьому повністю оцінені і зараховані до рейтингу лише 180 з них, той час як такі країни як Ірак, Лівія, Ліхтенштейн, Сомалі, Сирія та Ємен оцінюються частково й не класифікуються через відсутність достатньої кількості достовірних даних.

У 2010 році Україна посідала 162 місце (46,4 бали) у рейтингу економічних свобод, складеному американською Heritage Foundation. У 2017 році – 166 місце (48,1 бал), у 2019 році посідає вже 147 місце (52,3 бали зі 100 можливих) із 180 країн [8]. Її загальний бал збільшився на 0,4 бала. Поліпшення фіскального здоров'я, свободи бізнесу та прав власності випереджали падіння свободи праці та торгівлі. Україна посідає 44 місце серед 44 країн регіону Європи, а її загальний бал нижчий за середні показники в регіоні та світі. Прогрес відстає від багатьох необхідних, але суперечливих структурних реформ, таких як скорочення субсидій та підвищення тарифів на енергоносії, фіскальна консолідація та боротьба з корупцією. Україні необхідно продовжувати розвивати свої ринки капіталу, приватизувати державні підприємства, вдосконалювати як свою законодавчу базу, так і верховенство права.

Індекс економічної свободи – один із найважливіших інвестиційних рейтингів, який всебічно висвітлює економічну ситуацію в різних куточках планети і дає загальну картину того, з якою країною варто співпрацювати інвестору. Саме тому аналіз даного показника дає можливість визначити проблемні моменти у формуванні індексу економічної свободи нашої країни.

Негативним фактором побудови інституціонального середовища України є несприятливість ведення бізнесу, що вимірюється за допомогою Індексу легкості ведення бізнесу (Ease of Doing Business Index). Індекс легкості ведення бізнесу – індекс для порівняння простоти підприємницької діяльності між країнами світу, що укладається Світовим банком на основі річних даних. Doing Business є достатньо адекватним показником для вимірювання змін у бізнес-кліматі країни. Вищі оцінки у індексі свідчать про краще та, зазвичай, простіше регулювання бізнесу, а також сильніший захист прав власності.

Якщо порівнювати 2012 та 2018 роки, то можемо спостерігати явне покращення ситуації. Адже за цей період позиція України в рейтингу вдвічі покращилася (з 152 на 76 місце).

За даними рейтингу легкості ведення бізнесу Doing Business-2018 Україна зайняла 76 сходинку зі 190 можливих. Важливо зазначити, що порівняно з 2017 роком Україна піднялася в цьому рейтингу на 4 позиції [9].

В 2019 році Україна посіла 71 місце серед 190 країн світу у рейтингу легкості ведення бізнесу, який підготував Світовий банк.

Згідно зі звітом, Україна посідає 71 місце серед 190 країн світу (між Киргизією і Грецією), що на 5 позицій вище у порівнянні із рейтингом Ведення бізнесу-18. Україна набрала 68,25 бали зі 100 можливих [9].

Найбільше зростання Україна продемонструвала у номінаціях «міжнародна торгівля» – з 119 на 78 місце, «забезпечення виконання контрактів» – з 82 на 57 місце,

«захист міноритарних акціонерів; – з 81 на 72 місце. Покращилося місце України в номінаціях «отримання дозволів на будівництво» з 35 на 30 місце, «реєстрація власності» – з 64 на 63 місце.

Негативні зміни відбулися в номінаціях «реєстрація підприємства» – з 51 на 56 місце, «доступ до отримання кредитів» – з 29 на 32 місце та «оподаткування» – з 43 на 54 місце [9].

Для того, щоб позиції країни в рейтингу Doing business постійно поліпшувались, потрібно цілеспрямовано формувати законодавче поле, сприятливе, насамперед, для малого бізнесу, який є основою сучасної економіки.

Не менш важливим напрямком інституційної модернізації є протидія корупції, високий рівень якої призводить до посилення процесів тінізації української економіки та значних соціально-економічних втрат. Таким є Індекс сприйняття корупції (The Corruption Perceptions Index) від організації Transparency International. Індекс, свідчить про певне зменшення рівня корупції у відносинах між бізнесом та державними структурами. В Україні цьому сприяють запровадження автоматичного відшкодування податку на додану вартість, регулярна робота інституту бізнес-омбудсмена, функціонування систем «ProZorro» і «ProZorro.Продажі».

Очолюють Індекс сприйняття корупції від Transparency International Нова Зеландія (89), Данія (88) та Фінляндія (85). Тоді як найбільш корумпованими країнами світу названі Сомалі (9), Південний Судан (12) та Сирія (14) [10].

Експерти наголошують, що показники нижче 50 балів мають понад дві третини зі 180 країн у рейтингу. «Це означає, що понад шість мільярдів людей живуть в корумпованих країнах», – сказано у звіті.

В Transparency International також зазначили, що задля глобальної боротьби з корупцією уряди країн в усьому світі мають робити більше для розвитку громадянського суспільства, підтримки вільної преси, захисту активістів і журналістів, а також забезпечення прозорості та підзвітності у державних і приватних установах.

Оприлюднення результатів дослідження «Індекс сприйняття корупції-2018» показало, що порівняно з попереднім роком, Україна покращила свої результати – 32 бали та 120-е місце серед 180 країн (2017 рік – 30 балів, 130 місце). Втім, серед сусідів, Україні вдалося обійти лише Росію, яка з 28 балами займає 138 місце. Решта мають вищі оцінки: Польща – 60, Словаччина – 50, Румунія – 47, Угорщина – 46, Білорусь – 44, Молдова – 33 бали [10].

Результати. Оцінка інституціонального середовища України відносно показників ефективності державного управління (WGI) показала, що проблеми та недоліки існують в усіх ланках адміністративної, політичної, організаційно-правової, фінансово-монетарної політики.

Індекс глобальної конкурентоспроможності (Global Competitiveness Index, вимірює такі важливі для економічного зростання макроекономічні фактори, як інституційне середовище, розвиненість інфраструктури, технологічний рівень, інноваційний потенціал, ефективність ринків і це дає змогу не лише оцінити ступінь конкурентоспроможності країни, але й побачити реальну ситуацію в Україні, її конкурентні переваги та проблеми, що гальмують економічний розвиток.

Індекс економічної свободи (Index of Economic Freedom) дає можливість визначити основні проблеми оптимального рівня економічної свободи в Україні, адже всі напрямки економічної діяльності набувають нових аспектів під впливом глобалізації і має місце зростання соціальних функцій держави та збільшення напрямків економічного зростання. Досвід показує, що країнам із вищим показником економічної свободи належить і вищий добробут населення.

Аналізуючи індекс легкості ведення бізнесу (Ease of Doing Business Index) бачимо, що за останній період позиція України в рейтингу покращилася. Таке покращення матиме вплив на зменшення збиткових підприємств та підприємств-банкрутів, саме через полегшення умов ведення підприємницької діяльності в Україні.

Індекс недієздатності держав (Failed States Index) має на меті аналізувати здатності України контролювати цілісність своєї території, політичну, демографічну, економічну та соціальну ситуацію в країні.

Індекс сприйняття корупції (The Corruption Perceptions Index) є одним з вагомих показників, на які орієнтуються іноземні інвестори та аналітичні структури наближених до урядів високорозвинених країн світу. Його застосовують у політологічних та економічних дослідженнях для пояснення ефективності державного управління, економічного розвитку та рівня демократії в Україні.

Висновки і перспективи. Інституціональне середовище в Україні продовжує формуватися, тому аналіз деяких елементів розвитку інституціонального середовища в Україні є необхідним для виявлення оптимальної стратегії щодо вирішення проблеми сталого та стабільного функціонування соціально-економічного життя суспільства.

Список використаних джерел

1. Норт Д. Институты, институциональные изменения и функционирование экономики / Пер. с англ. А. Н. Нестеренко; предисл. и науч. ред. Б. З. Мильнера. Москва : Фонд экономической книги «Начала», 1997. 180 с.
2. Чубарь О. Г. Інститути та інституціональне середовище: теоретичні узагальнення засад економічного розвитку. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка»*, 2013. Вип. 3(40). С. 98–104.
3. Україна піднялася на 5 позицій у рейтингу Doing Business–2019. Українська правда. URL: <https://www.pravda.com.ua/> (дата звернення: 18.08. 2019).
4. Шевчук Ж. А., Федорчук Н. В. Проблеми розвитку інституціонального середовища в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*, 2016. Вип. 6(3). С. 141–144.
5. The Worldwide Governance Indicators (WGI). The World Bank Group. 2018. URL: <http://info.worldbank.org/governance/wgi/#home> (дата звернення: 11.08. 2019).
6. Fragile States Index 2019. The Fund for Peace. URL: <https://www.google.com/search?q=failed+states+index+2019&rlz...> (дата звернення: 14.08. 2019).
7. The Global Competitiveness Report 2019 – Weforum – World Economic. URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_TheGlobalCompetitivenessReport2019.pdf (дата звернення: 22.08. 2019).
8. 2019 Index of Economic Freedom The Heritage Foundation. URL: <https://www.heritage.org/index/book/chapter-3> (дата звернення: 18.08. 2019)..
9. DOING BUSINESS 2019. URL: www.doingbusiness.org > media > English > DB2019-report_web-version (дата звернення: 18.08. 2019)..
10. Corruption Perceptions Index – Transparency International. URL: <https://www.transparency.org/research/cpi/overview> (дата звернення: 18.08. 2019).

Дата надходження статті до редакції: 27.08.2019

1 рецензування: 20.10.2019 Прийняття в друк: 25.12.2019

Shevchuk Zh.A.¹

PhD in Economics, Associate Professor

E-mail : janna4212@ukr.net

Fedorchuk N.V.¹

PhD in Economics, Associate Professor

E-mail : fedorchuk-n@ukr.net

Haybura Yu.A.¹*PhD in Economics, Associate Professor**E-mail : hayburay@gmail.com*¹*State Agrarian and Engineering University in Podilya
Kamianets-Podilskyi, Ukraine*

INSTITUTIONAL ENVIRONMENT MODERNIZATION IN UKRAINE: EVALUATION AND ANALYSIS

Abstract

In this article the elements of institutional environment development and strategies for solving the problem of stable functioning of social and economic sphere of life of society are considered, discussed and analyzed.

The research is based on the methods of the empirical research: observation, comparison, and, in addition, on the methods of content analysis. The relevance of the study is an attempt to highlight the main indicators of modernization of the institutional environment of Ukraine. These indicators are: global index of the effectiveness of public administration, the index of incapacity of states, the index of global competitiveness, the index of economic freedom, the index of easiness of doing business, the index of acceptance of corruption. All these indicators are included in the process of formation of the institutional environment of Ukraine.

The institutional environment provides the basis for the activity for the subjects of the socio-economic system and also defines the vector of its development. The Global Competitiveness Index not only assesses the degree of competitiveness of a country, but also helps to see the real situation in the country. It shows its competitive advantages and problems that slow down economic development. The Index of Economic Freedom identifies the main problems of an optimal level of economic freedom. It shows that the higher the index of economic freedom leads to the higher level of welfare of the population. The Easiness of Doing Business Index assesses the «rules of the game». In other words, laws, regulations, and other government acts that have impact on reducing unprofitable and bankrupt businesses. This index, in addition, assesses the condition for facilitating for doing business in Ukraine.

The Failed States Index helps to analyze Ukraine's ability to control the integrity of its territory, political, demographic, economic and social situation in the country

The Corruption Perceptions Index is usually used in political and econometric studies to explain the effectiveness of government administration, economic development and the level of democracy in Ukraine. Moreover, it is used to reduce the corruption in government-business relations.

The institutional environment in Ukraine continuously forming. This is why the analysis of some elements of the development of the institutional environment in Ukraine is necessary to identify the optimal strategy for solving the problem of stable functioning of social and economic sphere of life of society.

Keywords: *institutes; the institutional environment; world government performance indicators; state incapacity index; global competitiveness index; economic freedom index; business ease index; Corruption Perceptions Index.*

References

1. Nort, D. (1997). *Instituty, institutsional'nyye izmeneniya i funktsionirovaniye ekonomiki* [Institutions, institutional changes and the functioning of the economy (A. N. Nesterenko (Transl.), B. Mil'ner, introduction and Ed.)]. Moscow: Fond ekonomicheskoy knigi «Nachala». [in Russian]
2. Chubar, O. H. (2013). *Instytuty ta instytutsional'ne seredovyshe: teoretychni uzahal'nennya zasad ekonomichnoho rozvytku* [Institutions and institutional environment: theoretical generalizations of economical development]. *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho universytetu. Seriya «Ekonomika», 3(40), 98–104.* [in Ukrainian]
3. *Ukrayina pidnyalasya na 5 pozytyy u reytnhu Doing Business–2019* [Ukraine rose by 5 positions in the Doing Business-2019 rating] (31 October 2018). *Ukrainian truth, October 31.* Retrieved from <https://www.pravda.com.ua/>. [in Ukrainian]
4. Shevchuk, Zh. A., & Fedorchuk, N. V. (2016). *Problemy rozvytku instytutsional'noho seredovyscha v Ukrayini* [Problems of development of institutional are in Ukraine]. *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu, 6(3), 141–144.* Retrieved from [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2016_6\(3\)_36](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2016_6(3)_36) [in Ukrainian]
5. The Worldwide Governance Indicators (WGI). The World Bank Group. 2018. URL:

<http://info.worldbank.org/governance/wgi/#home>

6. Fragile States Index 2019 | The Fund for Peace.
(<https://www.google.com/search?q=failed+states+index+2019&rlz...>).

7. The Global Competitiveness Report 2019 – Weforum – World Economic.
(http://www3.weforum.org/docs/WEF_TheGlobalCompetitivenessReport2019.pdf).

8. 2019 Index of Economic Freedom The Heritage Foundation.
(<https://www.heritage.org/index/book/chapter-3>).

9. DOING BUSINESS 2019. (www.doingbusiness.org > media > English > DB2019-report_web-version).

10. Corruption Perceptions Index – Transparency International.
(<https://www.transparency.org/research/cpi/overview>).

Received: 08/08/2019

Revision: 10/20/2019 Accepted: 12/25/2019